

ІНВЕСТИВАННЯ

Методичні рекомендації до практичних занять

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

Інвестування

Методичні рекомендації до практичних занять

Чернівці
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича
2025

УДК 658.152(072)

I-58

*Друкується за ухвалою Вченої ради економічного факультету
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
(протокол № 14 від 14 травня 2025 р.)*

Укладач: Саїнчук Н.В.

**I-58 Інвестування : метод. реком. до практичних занять. Чернівці :
Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2025, 24 с.**

Методичні рекомендації містять план теми, питання для самостійного опрацювання та теми доповідей до кожної теми з курсу «Інвестування». Мета: самостійне виконання окремих завдань і проблем.

УДК 658.152(072)

© Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича, 2025

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Інвестування» належить до циклу обов'язкових освітніх компонент циклу професійної підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Навчальна дисципліна «Інвестування» дозволяє набути здобувачам знання та уміння щодо механізму здійснення інвестиційного процесу. Дисципліна спрямована на вивчення закономірностей і механізму реалізації інвестиційних відносин держави, підприємств і фізичних осіб; на формування вмінь визначати заходи з використання інвестицій як одного з дійових важелів економічної політики держави з урахуванням особливостей діяльності, можливостей і обмежень в процесі оцінювання та прогнозування стану і напрямків розвитку.

Мета навчальної дисципліни - формування знань та умінь щодо сутності механізму функціонування інвестиційного процесу, поглиблення теоретичних знань і практичних вмінь у галузі ефективного вкладення грошових коштів у різні об'єкти інвестування, формування теоретичної та методологічної бази, необхідної для вільного володіння практикою використання інвестиційних інструментів, вироблення вмінь оцінювати й аналізувати інвестиційну політику, що реалізується в країні, оцінювати інвестиційні портфелі та інвестиційні проекти.

НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

МОДУЛЬ 1. МЕТОДОЛГІЯ ІНВЕСТИВАННЯ	
Тема 1	Методологічні основи інвестування.
Тема 2	Реальні інвестиції, їх економічний зміст.
Тема 3	Фінансові інвестиції та оцінка їх ефективності.
Тема 4	Інноваційна та інтелектуальна форми інвестицій.
МОДУЛЬ 2. ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ	
Тема 5	Інвестиційна діяльність в сучасних умовах.
Тема 6	Суб'єкти інвестиційної діяльності.
Тема 7	Інвестиційні ресурси в інвестиційній діяльності.
Тема 8	Інвестиційний ринок, стратегія його формування.
МОДУЛЬ 3. ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПРОЄКТ	
Тема 9	Інвестиційний проєкт та оцінка його ефективності.
Тема 10	Життєвий цикл інвестиційного проєкту
Тема 11	Іноземні інвестиції в економіку України

Тема 1. Методологічні основи інвестування

Різні підходи до визначення суті інвестицій. Поняття «інвестиція» як поняття «капітальні вкладення». Витратний і ресурсний підходи до визначення суті капітальних вкладень або інвестицій. Ринкові підходи до оцінки форм, методів і принципів інвестиційної діяльності. Різні економічні школи і течії у модифікації поняття «інвестиції»: австрійська школа граничної корисності, школа Дж. Кейнса. Визначення інвестиції з точки зору основ законодавства про інвестиційну діяльність. Закон України «Про інвестиційну діяльність».

Характеристика форм інвестицій по їх ознаках. Реальні інвестиції, фінансові інвестиції. Прямі і непрямі інвестиції. Короткострокові і довгострокові інвестиції. Приватні, державні, іноземні інвестиції. Характеристика інвестицій по регіональному призначенню. Основні форми державного регулювання інвестиційної діяльності: регулювання сфер і об'єктів інвестування, податкове регулювання інвестиційної діяльності, регулювання інвестиційної діяльності шляхом надання фінансової допомоги та здійснення кредитної і амортизаційної політики, регулювання участі

інвесторів в процесі приватизації, експертиза інвестиційних проектів, забезпечення захисту інвестицій, регулювання умов здійснення інвестицій за межами держави.

Тема 2. Реальні інвестиції

Реальні інвестиції. Об'єкти реальних інвестицій. Переваги реального інвестування. Показники, які використовуються для економічного аналізу реальних інвестицій. Структура реальних інвестицій: галузева, технологічна, відтворювана. Інвестиції в основний капітал. Виробничі фонди інвестиційної сфери. Структура основних виробничих фондів інвестиційної сфери. Джерела фінансування реальних інвестицій.

Тема 3. Фінансові інвестиції

Становлення фондового ринку в Україні. Цінні папери їх класифікація. Ринок цінних паперів. Первинні і вторинні ринки цінних паперів. Фондова біржа, її функції. Управління інвестиційним портфелем, та оцінка інвестиційних якостей цінних паперів. Інвестиційний портфель, його суть і значення. Управління портфелем цінних паперів, класифікація портфельів цінних паперів. Формування інвестиційного портфелю.

Інвестиційні операції фінансово-кредитних установ. Фінансові посередники на ринку цінних паперів. основні ризики, які характерні для банківських інвестицій: кредитний, ринковий, процентний.

Операції з цінними паперами, які здійснюють банки на фондовому ринку, їх характеристика: операції з готівкою («своп»), форвардні операції або операції на строк, ф'ючерсні операції, опціонні операції. Методи оцінки цінних паперів.

Тема 4. Інноваційна та інтелектуальна форми інвестицій

Поняття інновацій. Інноваційна діяльність як форма інвестицій, її стадії та характеристика. Поняття венчурного підприємства, як форми інноваційної діяльності. Інтелектуальні інвестиції. Види інтелектуальної власності: виключна, інформаційна, ліцензійна. Об'єкти інтелектуальних інвестицій: винахід, корисна модель, промисловий зв'язок, знак для товарів і послуг. Види інтелектуальних інвестицій.

Тема 5. Інвестиційна діяльність в сучасних умовах

Складові елементи інвестиційної діяльності. Організація інвестиційної діяльності. Інвестиційна сфера як система економічних відносин. Інвестиції як процес послідовних дій: ресурси (цінності)- вкладення (витрати) - приріст капітальних вкладень - доход (ефект) .

Основні етапи інвестиційної діяльності. Поняття інвестиційного циклу. Інвестиційний попит і інвестиційна пропозиція.

Кругообіг інвестицій як процес інвестиційної діяльності. Основні напрямки інвестиційної діяльності: вкладення у відтворення основного капіталу (капітальні вкладення), фінансові активи, інші елементи капітального майна (майнові права і інтелектуальні цінності). Кругообіг інвестицій у сфері відтворювання елементів фізичного капіталу. Модель цього кругообігу. Характеристика її складових частин. Схема кругообігу інвестицій з урахуванням руху засобів у сфері відтворення елементів нерухомого капіталу (капітальне будівництво). Інвестування у фінансові, інвестиційні та інтелектуальні активи, схема кругообігу цих інвестицій.

Поточні та капітальні витрати в інвестиційній діяльності, їх характеристика. Початкові витрати, або витрати початкового інвестування. Методика розрахунку початкової вартості проекту. Заощаджена амортизація та капітальний дохід, їх суть і значення в розрахунку початкової вартості проекту.

Тема 6. Суб'єкти інвестиційної діяльності

Держава як суб'єкт інвестиційної діяльності. Форми прямого впливу держави на інвестиційний процес. Форми непрямого впливу держави на інвестиційну діяльність: державне кредитування, державні позики, роздержавлення і приватизація, податкове регулювання, амортизаційна політика, державний лізинг, ліцензування, антимонопольні заходи. Інститути, через які держава реалізує функції інвестора. Господарські товариства і корпорації, як суб'єкти інвестиційної діяльності, їх типи. Фінансово-кредитні установи, як суб'єкти інвестиційної діяльності, їх характеристика. Функціональні учасники інвестиційного процесу : фірми-дівелопери, ріелтери, інжиніринго-консалтінгові, будівельні фірми, їх функції.

Тема 7. Інвестиційні ресурси в інвестиційній діяльності

Специфіка процесів накопичення в інвестиційній сфері. Основні групи джерел формування інвестиційних ресурсів: власні позичкові, залучені їх зміст і значення. Особливості кожної з груп джерел фінансування. Основні показники, що характеризують фінансову стійкість компанії (фірми). Розрахунок ефекту фінансового лівереджа в інвестиційній діяльності. Методи фінансування, які здійснюються в інвестиційній діяльності: самофінансування, акціонування, кредитне фінансування, лізинг, селенг, мішане фінансування.

Тема 8. Інвестиційний ринок, стратегія його формування

Склад інвестиційного ринку, його характеристика. Ринок об'єктів реального інвестування. Ринок фінансового інвестування. Основні елементи, які характеризують стан кон'юнктури інвестиційного ринку: попит, пропозиція, ціна, конкуренція. Основні взаємовідносини між інвесторами і учасниками інвестиційної діяльності, які виникають на інвестиційних ринках. Система показників, що використовуються для оцінки і прогнозування макроекономічних показників розвитку інвестиційного ринку.

Тема 9. Інвестиційний проєкт та оцінка його ефективності

Поняття проєкту. Класифікація інвестиційних проєктів. Інструментарій проєктного аналізу. Теорія приведеної вартості. Стратегія підготовки інвестиційного проєкту. Бізнес план інвестиційного проєкту, його характеристика. Основні розділи бізнес - плану, їх зміст.

Принципи оцінки ефективності реальних інвестиційних проєктів. Основні показники, що використовуються при оцінці ефективності інвестиційних проєктів. Методи оцінки ефективності інвестиційних проєктів: видачі на вкладений капітал, чистої вартості, індексу прибутковості, внутрішньої норми дохідності, періоду окупності.

Тема 10. Життєвий цикл інвестиційного проєкту

Поняття життєвого циклу проєкту. Фази життєвого циклу проєкту. Структура, оточення та учасники проєкту. Поєднання підходів до процесів управління проєктами. Вигодонабувачі проєктів.

Тема 11. Іноземні інвестиції в економіку України

Сутність іноземних інвестицій та їх класифікація. Міжнародна інвестиційна діяльність та її чинники. Особливості залучення іноземних інвестицій в економіку України. Державна політика заохочення іноземних інвестицій. Інститути міжнародної інвестиційної діяльності. Інвестиційна діяльність у вільних економічних зонах.

ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Заняття 1

Методологічні основи інвестування

План

1. Поняття інвестицій: дискусійність наукових поглядів.
2. Розкриття та визначення сутності інвестицій з точки зору основ законодавства.
3. Структура цінностей, що належать до інвестицій.
4. Паралельне, послідовне та інтегральне здійснення інвестицій.
5. Поняття валових і чистих інвестицій, їх динаміка.
6. Основні об'єкти інвестування.
7. Основні форми державного регулювання інвестиційного процесу
8. Види інвестицій.
9. Ознаки класифікації інвестицій.
10. Фактори, що визначають обсяг здійснюваних інвестицій.

Основні терміни та поняття:

інвестиції, майнові цінності, інтелектуальні цінності, валові інвестиції, чисті інвестиції, класифікація інвестицій, реальні інвестиції, фінансові інвестиції, інноваційні інвестиції, прямі інвестиції, непрямі інвестиції, державні інвестиції, приватні інвестиції, іноземні інвестиції, спільні інвестиції, короткострокові інвестиції, довгострокові інвестиції, регулювання інвестиційного процесу.

Завдання для самостійної роботи:

1. Визначте, як проявилось нагромадження капіталу як економічної основи інвестицій.
2. Охарактеризуйте основні погляди на сутність і природу інвестицій.
3. Використовуючи рекомендовану літературу, проаналізуйте різні твердження щодо суті інвестицій.
4. Розкрийте економічну сутність інвестицій та дайте її визначення згідно з різними теоріями?
5. Які основні аспекти інвестиційної діяльності впливають на поняття «інвестиція»?
6. Назвіть додаткові фактори, які впливають обсяг здійснюваних інвестицій в країні.
7. Використовуючи різні концепції державного регулювання спробуйте їх охарактеризувати відносно інвестиційного процесу.
8. Покажіть різницю між формами впливу держави на інвестиційний процес.
9. Заповніть таблицю:

Ознака класифікації інвестицій	Види інвестицій
...	...

10. Доведіть, що класифікацію інвестиції за їх ознаками можна розширювати відносно їх деталізації.

Теми доповідей:

1. Нагромадження капіталу як економічна основа інвестицій.
2. Дискусійні аспекти щодо сутності інвестицій.
3. Сучасні підходи до оцінки форм, методів і принципів інвестиційної діяльності.
4. Основні форми державного регулювання інвестиційної діяльності.

Заняття 2

Реальні інвестиції, їх економічний зміст

План

1. Реальні інвестиції, їх економічний зміст.
2. Класифікація реальних інвестицій.
3. Галузева структура реальних інвестицій.

4. Технологічна структура реальних інвестицій.
5. Відтворювальна структура реальних інвестицій.
6. Показники, що використовуються для економічного аналізу реальних інвестицій.
7. Джерела фінансування реальних інвестицій.
8. Порядок фінансування реальних інвестицій.
9. Характеристика та особливості реалізації реального інвестування.
10. Методи оцінки доцільності реальних інвестицій

Основні терміни та поняття:

реальні інвестиції, інвестиції в матеріальні та нематеріальні активи, інвестиції в НДР, інтелектуальна власність, капітальні вкладення, накопичення, обсяг інвестицій, норма інвестицій, коефіцієнт приросту капіталомісткості, гудвіл, ноу-хау.

Завдання для самостійної роботи:

1. Обґрунтуйте у чому полягає необхідність реальних інвестицій.
2. Які характерні ознаки реальних інвестицій?
3. Назвіть основні показники ефективності використання реальних інвестицій.
4. Назвіть основні об'єкти реального інвестування.
5. За якими ознаками класифікують реальні інвестиції?
6. Охарактеризуйте основні форми реального інвестування.
7. Які існують структури реального інвестування?
8. Охарактеризуйте структуру реальних інвестицій за джерелами фінансування.
9. Заповніть таблицю:

Реальні інвестиції	
Матеріальні активи	Інтелектуальна власність
...	...

10. Дайте відповідь на питання: від чого залежить обсяг залучених інвестицій?
11. На основі статистичних даних проаналізуйте і складіть таблиці галузевої, технологічної і відтворювальної структур в Україні (або області за вибором студента) за 2023-2025 роки.
12. Розрахуйте показники, що використовуються для економічного аналізу реальних інвестицій по Україні за останні три роки і порівняйте їх з економічно розвинутими країнами.
13. На основі статистичних даних проаналізуйте структуру джерел фінансування реальних інвестицій по Україні за 2023-2025 роки (або області за вибором студента).

Теми доповідей:

1. Характеристика та обґрунтування реальних інвестицій та їх роль в сучасній економіці.
2. Інвестиції в основний капітал та їх динаміка по Україні.
3. Інвестиції в оборотний капітал та їх динаміка по Україні.
4. Характеристика та особливості реалізації реального інвестування.

Заняття 3

Фінансові інвестиції

План

1. Сутність фінансових інвестицій.
2. Фінансові інструменти ринку цінних паперів, їх класифікація та взаємозв'язок.
3. Ринок цінних паперів як складова фінансового ринку та його регулювання.
4. Управління інвестиційним портфелем та оцінка інвестиційних якостей цінних паперів.
5. Фондова біржа та її операції.
6. Напрями розвитку ринку цінних паперів в Україні.
7. Фінансові інвестиції та їх оцінка (боргові, інструменти власності та деривативи).

Основні терміни та поняття:

ринок цінних паперів, первинний і вторинний ринок цінних паперів, цінні папери, цінні папери першого і другого порядку, похідні цінні папери, акції, облігації, векселі, казначейські зобов'язання, інвестиційні сертифікати, опціон, ф'ючерс, варанти, позабіржовий ринок цінних паперів, інвестиційний портфель, оцінка вартості акцій, вартість привілейованої і звичайної акції, чистий дохід на одну акцію, коефіцієнт виплачуваності, коефіцієнт «ціна-дохід», коефіцієнт рентабельності, капіталізована вартість акцій, прибутковість облігації, теперішня вартість облігації, ануїтет, вартість векселя.

Завдання для самостійної роботи:

1. Проаналізуйте чим ринок цінних паперів відрізняється від інших ринків.
2. Охарактеризуйте поетапно напрями розвитку ринку цінних паперів в Україні.
3. Назвіть основні класифікаційні ознаки фінансових інвестицій.
4. Які види та форми цінних паперів існують на ринку цінних паперів?
5. Охарактеризуйте види й особливості обігу акцій.
6. Охарактеризуйте види й особливості обігу боргових цінних паперів.
7. Які фактори визначають інвестиційні якості акцій?
8. Які фактори визначають інвестиційні якості облігацій?

9. Які фактори визначають інвестиційні якості казначейських зобов'язань?
10. Які фактори визначають інвестиційні якості ощадних сертифікатів?
11. Які фактори визначають інвестиційні якості векселів?
12. Охарактеризуйте основне призначення векселів?
13. У чому основна різниця між державними облігаціями і казначейськими зобов'язаннями?
14. Охарактеризуйте види й особливості обігу похідних цінних паперів (деривативів).
15. Охарактеризуйте поняття «інвестиційний портфель» та його види.
16. Які основні етапи формування портфеля цінних паперів?
17. Які фактори мають бути враховані при формуванні портфеля цінних паперів?
18. Які існують методики оцінки акцій?
19. Які існують методики оцінки облігацій?
20. Дайте порівняльну характеристику цінних паперів, які існують в Україні і зробіть оцінку їх інвестиційних якостей.
21. Складіть таблицю порівняння діяльності фондових бірж в Україні і провідних країні світу. У ході аналізу виявіть основні проблеми функціонування фондових бірж у нашій країні.

Фондова біржа в Україні	Фондова біржа провідних країн світу
...	...

22. За допомогою формул оцінки привілейованих і звичайних акцій розрахуйте наступні ситуації:
 1. Ціна привілейованої акції 20 гр. од. Дивіденд 2 гр. од., ставка щомісячна. Банківський відсоток 10%. Визначте доцільність придбання привілейованої акції?
 2. Доходи та дивіденди на звичайні акції щорічно зростають на 6%, останні щорічні дивіденди становили 3 гр. од. на акцію. Визначте вартість звичайної акції компанії, якщо ставка доходу 15%?
23. Визначте коефіцієнти, за якими оцінюється привабливість привілейованих акцій. Розрахуйте наступну ситуацію.

Компанія по привілейованих акціях сплачує 15 гр. од. дивіденду. Ставка банківського відсотку 25%. Дохід на одну акцію дорівнює 50 гр. од. Визначте коефіцієнти, за якими оцінюється привабливість акцій та компанії?

За допомогою формули визначте вартість простого векселя, якщо сума боргу, зазначена у векселі, становить 10000 гр. од. Дисконтна ставка дорівнює 2% за місяць, а термін до повернення боргу 3 місяці?

24. Поясніть різницю між теперішньою вартістю та теперішньою вартістю ануїтету.

Теми доповідей:

1. Формування ринку цінних паперів в Україні.
2. Біржі в сучасній ринковій інфраструктурі.

3. Функціонування бірж в Україні.
4. Цінні папери, їх місце і роль на фінансовому ринку.
5. Фондові біржі та операції з цінними паперами.
6. Операції банків з цінними паперами.

Заняття 4

Інноваційна та інтелектуальна форми інвестицій

План

1. Поняття інновацій.
2. Класифікація інновацій за ознаками.
3. Поняття інноваційного процесу.
4. Основні напрями державної інноваційної політики.
5. Венчурне підприємництво.
6. Інтелектуальні інвестиції.

Основні поняття та терміни:

інновація, інвенція, ініціація, дифузія, інноваційний процес, інноваційна діяльність, інноваційне рішення, державна інноваційна політика, інкубатори, технопарки, технополіс, венчур, венчурний капітал, венчурне підприємство, інтелектуальні інвестиції.

Завдання для самостійної роботи:

1. Визначте своє ставлення до твердження австрійського економіста І.А. Шумпетера: «Без розвитку немає прибутку, без прибутку немає розвитку». Аргументуйте власну позицію
2. Обґрунтуйте свою думку стосовно того, що інновації в сучасній економіці тісно пов'язані з підвищення продуктивності праці і тому саме вони є домінуючим чинником конкуренції.
3. Охарактеризуйте організаційно-правові форми впровадження інновацій.
4. Опрацювавши рекомендовану літературу, розгляньте поняття інновацій як в національному, так і міжнародному середовищах.
5. Заповніть таблицю:

Ознаки класифікації інновацій	Групування інновацій
...	...

6. Проведіть порівняльну характеристику між поняттями «інновація» та «нововведення».
7. Поясніть в чому полягає взаємозв'язок між інвестиційним та інноваційними процесами.
8. Обґрунтуйте напрями активізації державної інноваційної політики.

9. Визначте своє ставлення до впровадження венчурного підприємства в сучасних умовах розвитку економіки України та інших держав світу.
10. Охарактеризуйте ринок інтелектуальної власності в Україні на даному етапі розвитку.
11. Членом яких організацій є Україна для захисту інтелектуальної власності?

Теми доповідей:

1. Наукомістка продукція як об'єкт інноваційних інвестицій.
2. Специфіка освоєння інвестицій у сфері науки і технологій
3. Поняття інновацій та інноваційного процесу.
4. Основні напрями державної інноваційної політики в сучасних умовах розвитку економіки України.
5. Розвиток венчурного підприємництва як форми інноваційної діяльності.
6. Проблема захисту інтелектуальної власності в Україні.
7. Методичне забезпечення оцінки вартості результатів інноваційної діяльності.

Заняття 5

Інвестиційна діяльність в сучасних умовах

План

1. Організація інвестиційної діяльності.
2. Схема інвестиційної діяльності.
3. Основні етапи інвестиційної діяльності.
4. Інвестиційний попит та пропозиція.
5. Кругообіг інвестицій у виробничій сфері.
6. Кругообіг інвестицій у капітальному виробництві.
7. Кругообіг інвестицій у фінансові активи.
8. Методика розрахунку початкових інвестицій в інвестиційній діяльності.

Основні терміни та поняття:

інвестиційна діяльність, інвестиційний процес, інвестиційний ринок, інвестори, учасники, ресурси (накопичення), витрати (вкладання), приріст капітального майна, фонд відшкодування і накопичення, інвестиційний попит, інвестиційна пропозиція, кругообіг, фізичний капітал, рухоме та нерухоме майно, поточні та капітальні витрати.

Завдання для самостійної роботи:

1. Дайте визначення інвестиційної діяльності згідно закону України «Про інвестиційну діяльність».

2. Назвіть загальні правові, економічні та соціальні умови інвестиційної діяльності в Україні.
3. Охарактеризуйте умови інвестування в Україні на сучасному етапі.
4. Назвіть фактори, які утворюють інвестиційний клімат.
5. Опрацювавши рекомендовану літературу, розкрийте механізм дії та етапи інвестиційної діяльності, що між ними спільного.
6. Назвіть основні елементи інвестиційного ринку.
7. Охарактеризуйте основні стадії кругообігу інвестицій.
8. Обґрунтуйте шляхи і напрями підвищення активізації інвестиційної діяльності в економіці України.

Теми доповідей:

1. Основні напрями і шляхи підвищення активізації інвестиційної діяльності у регіонах України (регіон на вибір студента).
2. Загальноекономічні умови та фактори інвестиційної діяльності.
3. Інвестиційна політика та особливості її реалізації в Україні.
4. Інвестиційна діяльність та характер реалізації інвестиційного процесу в умовах ринку.
5. Організаційні та економічні механізми управління інвестиційною діяльністю.
6. Інвестиційні ризики та основні методи їх дослідження.
7. Методичні засади оцінки доцільності інвестицій.

Заняття 6

Суб'єкти інвестиційної діяльності

План

1. Класифікація суб'єктів інвестиційної діяльності.
2. Держава як суб'єкт інвестиційної діяльності.
3. Державне регулювання інвестиційного процесу.
4. Фінансово-кредитна система, її вплив на інвестиційний процес.
5. Організаційна структура та форми діяльності інвестиційних компаній.
6. Розвиток інвестиційних фондів і компаній в Україні.
7. Інвестиційна учасників інвестиційного процесу.

Основні терміни та поняття:

суб'єкти інвестиційної діяльності, класифікація інвесторів, учасники інвестиційної діяльності, стратегічний інвестор, портфельний інвестор, державний інвестор, інвестиційна концесія, регулювання інвестиційного процесу, інвестиційні банки, інноваційний фонд, інвестиційні фонди і компанії, інститут спільного інвестування, фірма-девелопер, фірма-ріелтор, консалтингова фірма, інжинірингові та еккаутингові фірми.

Завдання для самостійної роботи:

1. Використовуючи рекомендовану літературу дайте характеристику суб'єктів інвестиційної діяльності та їх діяльності на інвестиційних ринках.
2. На основі опрацьованої літератури заповніть схему “Класифікація суб'єктів інвестування”.
3. Охарактеризуйте інвестиційну діяльність нефінансових фірм.
4. Дайте характеристику державі як суб'єкта інвестиційної діяльності.
5. Наведіть способи та умови залучення приватного капіталу до сектора економічної інфраструктури.
6. Охарактеризуйте стан та проблеми державного регулювання інвестиційного процесу.
7. Дайте характеристику державного регулюванню ринку цінних паперів в Україні на сучасному етапі.
8. Виявіть ступінь впливу фінансово-кредитної системи на інвестиційний процес в Україні.
9. Порівняйте діяльність інвестиційних фондів і компаній як в Україні, так і інших країнах (на вибір студента).
10. Назвіть, які обмеження накладає держава на діяльність інвестиційних фондів.
11. Розкрийте, які функції виконує інвестиційний банк.
12. Дайте характеристику діяльності інститутів спільного інвестування.
13. Розкрийте специфіку інвестиційної діяльності господарських товариств та інших учасників інвестиційного процесу. Зробіть порівняння між ними.

Теми доповідей:

1. Держава як суб'єкт інвестиційної діяльності.
2. Форми і методи державного регулювання інвестиційного процесу.
3. Економічні засади взаємодії різних груп інвесторів.
4. Інвестиційні інститути, через які держава реалізує власні функції як інвестора.
5. Розвиток інвестиційних фондів і компаній в Україні.
6. Вплив фінансово-кредитної системи на інвестиційний процес.
7. Роль держави у стимулюванні інвестиційної діяльності.

Заняття 7

Інвестиційні ресурси в інвестиційній діяльності

План

1. Характеристика інвестиційних ресурсів.
2. Основні групи джерел формування інвестиційних ресурсів.

3. Позитивні та негативні сторони джерел фінансування інвестиційної діяльності.
4. Методи фінансування в інвестиційній діяльності.
5. Сучасні методи фінансування в інвестиційній діяльності.
6. Методика визначення витрат на інвестиційні ресурси

Основні терміни та поняття:

інвестиційні ресурси; власні, боргові та залучені інвестиційні ресурси; самофінансування; акціонування; боргове фінансування; інвестиційний кредит; банківський інвестиційний кредит; державний інвестиційний кредит; міжнародний інвестиційний кредит; податковий інвестиційний кредит; товарний інвестиційний кредит (лізинг); андеррайтинг; фінансування інвестиційних проектів шляхом надання дотацій; змішане фінансування.

Завдання для самостійної роботи:

1. Охарактеризуйте зміст інвестиційних ресурсів підприємства.
2. Визначте принципи формування інвестиційних ресурсів підприємства.
3. Назвіть основні форми інвестиційних ресурсів підприємства.
4. Обґрунтуйте потреби в інвестиційних ресурсах.
5. Назвіть схеми та джерела формування інвестиційних ресурсів підприємства.
6. Назвіть проблеми формування та акумулювання фінансових ресурсів підприємства для забезпечення інвестиційної діяльності.
7. Охарактеризуйте основні методи фінансування інвестиційної діяльності.
8. Визначте роль амортизації у фінансуванні інвестиційних проектів.
9. Назвіть основні методи нарахування амортизації.
10. Визначте роль банківського кредитування у фінансуванні інвестиційних проектів.
11. Охарактеризуйте роль прибутку підприємства як джерела інвестицій.
12. Розрахуйте наступні задачі:

1

ПАТ «Юніті» планує залучити інвестиційні ресурси на суму 10 млн. грн. Фінансові менеджери акціонерного товариства розглядають два варіанти: проводити емісію простих або привілейованих акцій. При обох варіантах витрати на проведення емісії складатимуть 100 тис. грн. Кількість емітованих простих акцій 500 тис. штук, кількість привілейованих 250 тис. штук. Дивіденд по привілейованих акціях 1 грн. на акцію, дивіденд по простих акціях складають 0,4 грн. Визначте з позиції мінімізації витрат на залучення інвестиційних ресурсів, емісія яких акцій більш вигідна для акціонерного товариства?

2

ТОВ «Евріка» планує купити вантажний автомобіль вартістю 3 млн. грн. Фінансові менеджери акціонерного товариства розглядають два варіанти: купівля за кредитні кошти або в лізинг. Ставка по банківському кредиту складає 20 % річних, витрати за залучення кредиту 50 тис. грн., річна лізингова ставка 24 %, річна ставка амортизації автомобіля 10 %, витрати по оформленню лізингу 80 тис. грн., ставка податку на прибуток 18 %. Визначте за рахунок якого джерела інвестиційних ресурсів кредит чи фінансовий лізинг товариству вигідніше придбати автомобіль?

3

ТДВ «Оптима» планує здійснити емісію облігацій на суму 20 млн. грн. При цьому емісійні витрати складають 1 млн. грн. Перед фінансовими менеджерами поставлено завдання вибору між дисконтними і купонними облігаціями, які може емітувати підприємство. Для виконання поставленого завдання є наявна така інформація: ставка купонного відсотка по облігації - 24 %; середньорічна сума дисконту по облігації - 200 грн.; номінал облігації - 1000 грн. Ставка податку на прибуток 18 %.

Теми доповідей:

1. Інвестиційні ресурси у регіонах України.
2. Роль бюджету в інвестиційній діяльності в Україні.
3. Проблеми самоінвестування розвитку підприємств.
4. Амортизаційні відрахування як джерело капітальних вкладень.
5. Оптимізація структури джерел інвестиційних ресурсів.
6. Роль форфейтингу у фінансуванні інвестиційних проектів.
7. Роль трастингу у фінансуванні інвестиційних проектів.
8. Роль франчайзингу у фінансуванні інвестиційних проектів.
9. Роль ліцензування у фінансуванні інвестиційних проектів.
10. Роль лізингу у фінансуванні інвестиційних проектів.

Заняття 8

Інвестиційний ринок, стратегія його формування

План

1. Характеристика інвестиційного ринку.
2. Кон'юнктура інвестиційного ринку.
3. Ринок об'єктів реального інвестування.
4. Ринок об'єктів фінансового інвестування.
5. Взаємовідносини між інвесторами та учасниками інвестиційної діяльності на інвестиційному ринку.

Основні терміни та поняття:

інвестиційний ринок, інвестиційний попит та пропозиція, потенційний попит, конкретний попит, ринок інвестиційних товарів, кон'юнктура

інвестиційного ринку, інвестиційна інфраструктура, життєвий цикл, об'єкти реального інвестування, об'єкти фінансового інвестування.

Завдання для самостійної роботи:

1. Визначте характерні ознаки інвестиційного ринку.
2. Охарактеризуйте зміст інвестиційного попиту та пропозиції.
3. Охарактеризуйте основні складові інфраструктури ринку інвестицій.
4. Охарактеризуйте стан кон'юнктури інвестиційного ринку в Україні.
5. Визначте основні складові ринку інвестицій та інвестиційних товарів.
6. Що ви розумієте під «ринковою інфраструктурою»?
7. Які основні стадії включає в себе кон'юнктура інвестиційного ринку?
8. Як можна класифікувати форми коливань кон'юнктури інвестиційного ринку?
9. Які Ви знаєте індикатори інвестиційного ринку?
10. Охарактеризуйте розвиток ринкової інфраструктури в Україні.
11. Дайте визначення робіт, які відносяться до різних фаз і стадій життєвого циклу інвестиційної діяльності.

Теми доповідей:

1. Інвестиційний ринок та його інфраструктура.
2. Інвестиційна привабливість об'єктів ринку інвестицій в Україні.
3. Механізм функціонування інвестиційного ринку.
4. Організаційні та економічні механізми управління інвестиційною діяльністю.

Заняття 9

Інвестиційний проєкт та оцінка його ефективності

План

1. Інвестиційний проєкт, його зміст та форми.
2. Класифікація інвестиційних проєктів за ознаками.
3. Порядок розробки інвестиційного проєкту.
4. Бізнес-план інвестиційного проєкту.
5. Інструментарій проєктного аналізу.
6. Методи оцінки ефективності інвестиційного проєкту.

Основні терміни та поняття:

інвестиційний проєкт, мегопроєкти, мультипроєкти, монопроєкти, бізнес-план інвестиційного проєкту, майбутня та теперішня вартість, інфляція, ризик, схильність до ліквідності, простий та складний відсоток, ставка дисконту, норма прибутковості, середня ставка

доходу, чиста дисконтна вартість, внутрішня ставка доходу, індекс прибутковості, період окупності інвестиційного проєкту, чиста теперішня вартість.

Завдання для самостійної роботи:

1. Дайте визначення інвестиційного проєкту.
2. Як основні риси інвестиційного проєкту?
3. Які основні ознаки інвестиційного проєкту?
4. Яка класифікація інвестиційних проєктів існує?
5. Що таке вартість грошей і які фактори на неї впливають?
6. Що таке майбутня вартість грошей?
7. Дайте визначення множника нарощування.
8. Що таке теперішня вартість грошей?
9. Дайте визначення процесу дисконтування?
10. Як розраховуються прості відсотки?
11. Як розраховуються складні відсотки?
12. Яких правил і принципів треба дотримуватися беручи участь в операціях на фінансовому ринку?
13. На які групи можна поділити основні критерії оцінки ефективності інвестиційних проєктів?
14. Які методи оцінки інвестиційних проєктів статистичні?
15. Які методи оцінки інвестиційних проєктів динамічні?
16. Які критерії ефективності інвестиційних проєктів за методом чистої приведеної вартості?
17. Які критерії ефективності інвестиційних проєктів за методом індексу прибутковості?
18. Як розраховується оцінка ефективності інвестиційних проєктів за методом середньої ставки доходу?
19. Як розраховується оцінка ефективності інвестиційних проєктів за методом періоду окупності?
20. Як розраховується оцінка ефективності інвестиційних проєктів за методом чистої приведеної вартості?
21. Як розраховується оцінка ефективності інвестиційних проєктів за методом індексу прибутковості?
22. Виробничий проєкт потребує одноразових інвестицій в розмірі 5000 тис. грн. і дасть змогу отримати протягом 4 років щорічний чистий грошовий потік 1500 тис. грн. Ставка дисконтування по проєкту - 10%. Визначте доцільність такого проєкту та можливість його фінансування за рахунок банківського кредиту під 12% річних, на основі таких показників: чиста приведена вартість, індекс дохідності, індекс рентабельності, період окупності, внутрішня норма дохідності?
23. Виробничий проєкт, який буде реалізовуватися протягом 5 років, має такий план грошових потоків та інвестиційних витрат:

Роки	1	2	3	4	5
Чистий грошовий потік по проекту, тис. грн.	50	150	200	400	500
Інвестиційні витрати, тис. грн.	500	300	200	100	0

Ставка дисконтування за проекту – 12%. Визначте доцільність такого проекту та можливість його профінансувати за рахунок банківського кредиту під 10 % річних на основі таких показників: чистий приведений дохід, індекс дохідності, дисконтований період окупності внутрішня норма дохідності?

Теми доповідей:

1. Особливості управління інвестиційними проектами.
2. Класифікація інвестиційних проектів та їх види.
3. Бізнес-план інвестиційного проекту, його етапи та складові.
4. Аналітичний інструментарій інвестиційного проекту.
5. Методичні засади оцінки доцільності інвестицій.

Заняття 10 Життєвий цикл інвестиційного проекту

План

1. Поняття життєвого циклу проекту.
2. Фази життєвого циклу проекту.
3. Структура, оточення та учасники проекту.
4. Поєднання підходів до процесів управління проектами.
5. Вигодонабувачі проектів.

Основні терміни та поняття:

життєвий цикл проекту, фази проекту, структура проекту, оточення проекту, учасники проекту, споживачі, спонсори, порт фоліо-менеджери, офіс проектного менеджменту, команда проекту, контрагенти, функціональні менеджери, операційні менеджери.

Завдання для самостійної роботи:

1. Розгляньте найпоширеніші системи управління проектами.
2. Охарактеризуйте доінвестиційну, інвестиційну та експлуатаційну фази життєвого циклу проекту.
3. Надайте характеристику структури і середовища проекту.
4. Назвіть види структур управління проектами.
5. Розкрийте вплив чинників зовнішнього та внутрішнього проектного середовища.
6. Визначте та детально розгляньте роль кожного з учасників проекту.

Теми доповідей:

1. Погляди вчених на систему управління проектами.
2. Деталізація фаз життєвого циклу інвестиційного проекту.
3. Вплив зовнішнього та внутрішнього середовища на інвестиційний проект.
4. Характеристика видів робіт за стадіями життєвого циклу проекту.

Заняття 11

Іноземні інвестиції в економіку України

План

1. Сутність іноземних інвестицій та їх класифікація.
2. Міжнародна інвестиційна діяльність та її чинники.
3. Особливості залучення іноземних інвестицій в економіку України.
4. Державна політика заохочення іноземних інвестицій.
5. Інститути міжнародної інвестиційної діяльності.
6. Інвестиційна діяльність у вільних економічних зонах.

Основні терміни та поняття:

іноземні інвестиції, державні інвестиції, приватні інвестиції, прямі та портфельні інвестиції, іноземні інвестори, іноземний інвестиційний кредит, інвестиційна політика, вільні економічні зони, офшорні зони, Міжнародний інвестиційний фонд, Світовий банк.

Завдання для самостійної роботи:

1. Розкрийте зміст та специфіку іноземних інвестицій.
2. Охарактеризуйте основні види та форми іноземних інвестицій.
3. Охарактеризуйте зміст міжнародної інвестиційної діяльності та її чинники.
4. Визначте мотивацію, канали та інфраструктуру міжнародного інвестування.
5. Визначте напрями міжнародної інвестиційної діяльності.
6. Дайте характеристику прямим та портфельним іноземним інвестиціям.
7. Охарактеризуйте проблеми іноземного інвестування в Україні.
8. Визначте, що, на вашу думку, негативно впливає на інвестиційний клімат в Україні.
9. Назвіть основні документи, що регламентують діяльність іноземних інвесторів.
10. Які пільги передбачено законодавством іноземним інвесторам?
11. Назвіть основні інститути міжнародної інвестиційної діяльності.
12. Порівняйте основні функції та завдання Міжнародного валютного фонду і Світового банку.
13. Визначте та охарактеризуйте діяльність (вільних) спеціальних економічних зон (СЕЗ) в Україні (на вибір студента).

Темати доповідей:

1. Регіональні аспекти іноземних інвестицій в Україні.
2. Інвестиційна активність галузей національної економіки та їх привабливість для іноземних інвесторів.
3. Інвестиційний клімат України та його вплив на іноземні інвестиції..
4. Методика оцінки інвестиційної привабливості галузей економіки та регіонів для іноземного інвестування.
5. . Формування державної політики залучення іноземних інвестицій..

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Фахова (основна) література

1. Барна М.Ю., Руцишин Н.М. Методико-прикладні засади управління інвестиційно-інноваційним забезпеченням цифрової трансформації економіки України: монографія. Львів : Видавництво АТБ «ННВК», 2022. 380 с.
2. Гудзь О. Є., Стецюк П.А. Інвестиційний менеджмент: навчальний посібник. Львів: ТОВ «Галицька видавнича спілка», 2020. 223 с.
3. Гуткевич С.О. Інвестиційна пріоритетність галузей економіки: монографія Харків: Діса Плюс, 2021. 208 с
4. Дука А. П. Теорія та практика інвестиційної діяльності. Інвестування: навчальний посібник. К. : Каравела. 2007. 424 с.
5. Колосюк А.М. Інвестування: методичні рекомендації. Луцьк: ПП «Поліграфія», 2020. 48 с.
6. Лактіонова О. А. Інвестування: навчальний посібник. Вінниця. 2019. 256 с.
7. Майорова, Т.В. Інвестиційна діяльність: підруч. [для студ. вищ. навч. закл.]. К.: Центр учбової літератури. 2018. 470 с.
8. Мойсеєнко І., Ревак І., Миськів Г., Чапляк Н. Інвестиційний аналіз: навч. посіб. Львів : ЛьвДУВ. 2019. 276 с.
9. Новіков В. М., Карягін Ю. О., Гвелесіані А. Г. Динаміка, структура та проблеми інвестування в соціальну інфраструктуру : монографія. Київ: Ін-т демографії та соц. дослідж. ім. М. В. Птухи НАН України; Варшава, 2021. 98 с.
10. Саїнчук, Н.В., Семенюк В.О., Биндю В.А. Інвестування: навч. посібник (рекомендовано до друку Вченою радою ЧНУ). Чернівці: Чернівецький нац. ун-т. 2019. 208 с.
11. Фесенко О. М. Адміністративно-правовий захист інвестицій в Україні: монографія. Одеса: Гельветика, 2020. 579 с.
12. Ярошевич Н. Б., Кондрат І. Ю., Якимів А. І. Державне управління інвестиційною діяльністю: навчальний посібник. Львів: «Новий Світ-2000», 2020. 429 с.

Допоміжна:

1. Бутко М., Бутко І., Дітковська М., Іванова І., Олійченко І. Менеджмент інвестиційної діяльності. К.: Центр навчальної літератури. 2018. 480 с.
2. Денисенко М., Федоренко В., Воронкова Т. Інвестування. К.: Алерта. 2012. 272с.
3. Інвестиційне законодавство України: проблеми та перспективи розвитку http://www.rusnauka.com/16_NPRT_2009/Pravo/47769.doc.htm
4. Костюкевич Р.М. Інвестиційний менеджмент: навчальний посібник. Рівне: НУВГП. 2011. 270 с.
5. Крупка М.І., Ванькович Д.В., Демчишак Н.Б. та ін. Інвестування: підручник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка. 2014. 454 с.
6. Луців Б.Л., Кравчук І.С., Сас Б.Б. Інвестування: підручник. Тернопіль: Економічна думка. 2014. 544 с.
7. Мамотенко Д.Ю. Інвестиційний менеджмент: навчальний посібник. Запоріжжя: РВВ ЗДІА. 2012. 153 с.
8. Фіскальна та монетарна політика економічного розвитку України : монографія / за заг. ред. П.О. Нікіфорова, І.Я. Ткачук. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 256 с.

Інформаційні ресурси

Офіційні сайти органів державного управління України:

1. Державна служба фінансового моніторингу України - www.sdfm.gov.ua
2. Державна статистична служба України – <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Державне агентство з інвестицій та управління національними проектами України - www.ukrproject.gov.ua
4. Кабінет Міністрів України – [http:// www.kmu.gov.ua](http://www.kmu.gov.ua)
5. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України – <http://www.me.gov.ua>
6. Міністерство фінансів України – <http://www.minfin.gov.ua>
7. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку України - www.nssmc.gov.ua

Офіційні сайти міжнародних фінансових організацій:

1. Департамент статистики Організації Об'єднаних Націй — <http://unstats.un.org/>
2. Європейський банк реконструкції і розвитку — <http://www.ebrd.com/>
3. Європейський інвестиційний банк — <http://www.eib.org/>
4. Європейський центральний банк — <http://www.ecb.int/>
5. Міждержавний статистичний комітет Співдружності Незалежних Держав — <http://www.cisstat.com/>
6. Міжнародна асоціація зі статистики (IAOS) — <http://isi.cbs.nl/>
7. Міжнародна фінансова корпорація — <http://www.ifc.org/>
8. Міжнародний валютний фонд — <http://www.imf.org/>
9. Міжнародний інститут статистики (ISI) — <http://isi.cbs.nl/>
10. Світовий банк — <http://www.worldbank.org/>
11. Статистичний офіс Європейської співдружності — <http://europa.eu.int/>

12. Український центр економічних і політичних досліджень ім. О. Разумкова – www.ucers.org

Офіційні сайти науково-дослідних інститутів і центрів, пошукових систем:

1. База українського законодавства в Інтернет – www.lawukraine.com
2. Інститут глобальних стратегій – www.igls.com.ua
3. Інститут економічних досліджень і політичних консультацій – www.ier.kiev.ua
4. Інститут світової економіки і міжнародних відносин – www.iweir.org.ua
5. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

Офіційні сайти наукових і електронних бібліотек:

1. Електронна бібліотека – www.lib.com.ua
2. Наукова бібліотека Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича - <http://library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua>
3. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського – www.nbuv.gov.ua

Навчальне видання

ІНВЕСТИВАННЯ

Методичні рекомендації до практичних завдань

Укладач

Сайнчук Наталія Валеріївна

Відповідальний за випуск

Нікіфоров Петро Опанасович

Літературний редактор

Лукул О.В.

Технічна редакторка та дизайн обкладинки

Кудрінська О.М.

Підписано до друку 26.05.2025. Формат 60x84/16.

Електронне видання

Умов.-друк. арк.1,3. Обл.-вид. арк. 1,4. Н-040.

Видавництво та друкарня Чернівецького національного університету.

58002, Чернівці, вул. Коцюбинського, 2.

е-mail: ruta@chnu.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 891 від 08.04.2002.